

Dak- en thuisloosheid voorkomen bij jongeren

Signalen en adviezen

Beste lezer,

Voor jou ligt een korte nota van Mind the Gap, de Antwerpse A Way Home coalitie. Dit is een groep van relevante actoren uit verschillende sectoren die samenwerken aan het voorkomen en beëindigen van thuisloosheid bij jongvolwassenen.

Met deze nota willen we in het verkiezingsjaar 2024 aan de nieuwe beleidsmakers op de verschillende bestuursniveaus een duidelijke boodschap geven: **iedere jongere verdient een warm(e) en veilig(e) (t)huis**. Zet daarom in op [preventie](#), [duurzame woonoplossingen](#) en [hulp op maat](#).

Zet bij het lezen van deze nota de bril van **collectieve impact** op: enkel **door over bestuursniveaus en beleidsdomeinen heen** samen te werken, kunnen we iedere jongere een warme en veilige thuis bieden. De verschillende adviezen in deze nota zijn dan ook als een geheel te lezen. Ieder bestuursniveau en ieder beleidsdomein moet zijn verantwoordelijkheid nemen. Ieder bestuursniveau en ieder beleidsdomein moet samenwerken met de andere niveaus en domeinen. Dat kan resulteren in vernieuwende ideeën, die via pilootprojecten de kans moeten krijgen om hun meerwaarde te bewijzen. Belangrijke kanttekening is dat na een degelijke opvolging van dergelijke projecten, er ook werk gemaakt moet worden van duurzaam beleid en beleidskeuzes met een brede impact. Vanuit dit geloof in collectieve impact groeide er in Antwerpen de afgelopen jaren al heel wat mooie initiatieven: inloophuis Jump, de noodopvang voor jongvolwassenen Parkours, wonen met begeleiding, het project Upstream, leermomenten over werken met ondersteuningsplannen, enz.

Tot slot: wie weet beter wat jongeren nodig hebben, dan jongeren zelf? **Luister naar jongeren en neem hun mening mee** bij het uitwerken van oplossingen voor dak- en thuisloosheid bij jongeren.

Veel leesplezier!

ACT Antwerpen, Arktos, BAPN (Belgian Antipoverty Network), Begeleidingscentrum Dennenhof, Beschut Wonen Antwerpen, Betonne Jeugd, CAW Antwerpen, Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg Andante, De Stobbe, De Waaiburg, Den Engel, DOPPA, dOT, Elegast, Home Philippe Speth, IROJ Antwerpen, JES Antwerpen, Jeugd- en Gezinszorg Ter Loke, Jeugdhulp Don Bosco Vlaanderen, Jeugdzorg Emmaüs, Joba Autonom Wonen/ Joba Vluchtelingenwerking, Kavka / Jump, Leeuwenwelp, LOI De Zijsprong (Zorgbedrijf), PROFO, Psy-net, Solentra, Tsedek, Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Vrij CLB De Wissel – Antwerpen, de Touter, de Vlinderkens, Wecare4Youth, Zorggroep Multiversum

Preventie

SIGNAAL

In heel wat gevallen had dak- en/of thuisloosheid bij jongeren voorkomen kunnen worden.

DROOM

Jongeren groeien in een warme en veilige omgeving op tot zelfstandige en veerkrachtige personen.

ADVIES

Geef jongeren via de **school** (basis, secundair én volwassenonderwijs) tools en ondersteuning om op te groeien tot zelfstandige en veerkrachtige personen.

- Zorg dat er in de vertaling van de onderwijsdoelen voldoende aandacht is voor het omgaan met emoties en het thema 'zelfstandig leven' (budgetbeheer, koken, zelfzorg, sociale kaart ...).
- Geef de CLB's meer slagkracht zodat zij naast hun curatieve opdrachten ook volop kunnen inzetten op hun preventieve opdrachten.
- Zorg voor een nauwere samenwerking tussen scholen en hulpverlening zodat kwetsbaardere jongeren automatisch info krijgen die ze nodig hebben.
- Geef álle jongeren altijd een plek op school.

Investeer in **ontmoeting en vrije tijd**, zowel voor jongeren als voor hun opvoeders, met een toegankelijk vrijetijdsaanbod, jeugdwerk, buurtwerk, sociaal werk, ...

Versterk alle opvoeders rond jongeren in **netwerk- en krachtgericht werken**, zowel professionals als ouders en voogden.

Versterk jongeren die starten in de zoektocht naar een woning met **snellere en extra premies**.

Voorkom **uithuiszettingen**.

- Investeer in een lokaal meldpunt dreigende uithuiszettingen. Zorg voor een verregaande samenwerking tussen het meldpunt en het vredegerecht. Zorg dat ook jongeren de weg vinden naar het meldpunt.
- Voorzie aanklappende, intensieve woonbegeleiding en -bemiddeling. Dit in aanvulling op het bestaande aanbod van de sociale huisvestingsmaatschappij.

Ondersteun jongeren die in aanraking komen met **justitie** en die maatschappelijk kwetsbaar zijn met gepaste maatregelen. Onderzoek alternatieven voor boetes en opsluiting, om de oorzaken van delinquent gedrag aan te pakken.

Duurzame woonoplossingen

SIGNAAL

Er zijn te weinig betaalbare, alternatieve en duurzame woningen voor jongeren en gezinnen, zeker voor degenen die zich in een zeer kwetsbare positie bevinden.

DROOM

Jongeren en gezinnen vinden een betaalbare woning op hun maat (grote woning, co-housing, enz.).

Jongeren en gezinnen stromen na tijdelijke opvang of verblijf in een voorziening door naar een duurzame woonoplossing.

ADVIES

Investeer in **voldoende woningen op een breed spectrum**, zodat er voor jongeren in verschillende situaties een gepast aanbod is.

- Bied speciale trajecten of voordelen aan voor verhuurders die kiezen voor jonge huurders.
- Legaliseer en moedig alternatieve woonvormen aan. Bv. behoud leefloon alleenstaande bij co-housing.
- Hervorm het huidige statuut samenwonende grondig. Samenwonen zou voor niemand negatieve financiële gevolgen mogen hebben, zoals bv. het verlies van leefloon.
- Investeer voor de meeste kwetsbare jongeren in housing first.
- Zorg voor een goede sociale mix in wijken, door sociale huisvesting en woonvormen met begeleiding niet te concentreren op één plek.

Zorg dat de **kost van een woning** in verhouding staat tot het inkomen. Zo voorkomen we armoede en dakloosheid.

- Verhoog het bouw- en renovatieritme van sociale woningen. Blijf werk maken van 20% sociale huurwoningen bij nieuwbouwprojecten én controleer of dit effectief gebeurt.
- Vereenvoudig administratieve drempels om leegstand aan te pakken.
- Breng de huurwaarborg terug van drie maanden naar twee maanden huur.

Zorg dat alle jongeren **toegang** hebben tot kwaliteitsvolle woningen.

- Zet in op positieve beeldvorming rond jongeren bij kandidaat verhuurders en immokantoren.
- Zet in op onafhankelijke anti-discriminatie praktijktests en onafhankelijke monitoring van woningkwaliteit.
- Zet in op ondersteuning voor jongeren die op zoek zijn naar een woning.

Blijf investeren in **noodopvang** op maat van jongvolwassenen.

- Zorg dat ook jongeren, in een precare verblijfsituatie hier kunnen verblijven

Hulp op maat

SIGNAAL

Het is moeilijk om tijdig toegang te krijgen tot de juiste hulp.
Er is weinig hulp op maat van jonge nieuwkomers.
De logica van beleidsdomeinen en sectoren primeert te vaak boven de noden van de jongere.

DROOM

Jongeren die nood hebben aan ondersteuning vinden en krijgen snel de juiste hulp.

ADVIES

Ken rechten en steunmaatregelen zoveel mogelijk **automatisch** toe.

- Voorzie specifieke steunmaatregelen voor jongeren die noodgedwongen alleen moeten gaan wonen.
- Pas het sociaal tarief voor energie ('sociale maximumprijs') automatisch toe.

Zorg voor **administratieve vereenvoudiging** en zet daarbij de jongere centraal.

- Bv. geen regio-afbakening, hulp niet afhankelijk laten zijn van woonplaats, ervoor zorgen dat verlies van woonst niet leidt tot verlies van identiteit (ambtelijke schrapping), toegang huursubsidie vergemakkelijken, ...
- Zorg voor één aanspreek-/aanmeldpunt voor alle hulp- en dienstverlening. Kies daarbij voor een generalistische en coachende aanpak.
- Versterk de huurdersbond zodat zij laagdrempelig bereikbaar zijn voor jongeren.

Maak **medische en psychologische zorg toegankelijker**.

- Zet een buddywerking op voor jongeren die moeilijk de weg naar medische zorg vinden, bv. jonge nieuwkomers. Breng de huisarts dichterbij jongeren.
- Werk een aanbod geestelijke gezondheidszorg uit dat aansluit bij de noden van jongeren en dat vertrekt vanuit het public mental health perspectief.
- Houd (gespecialiseerde) zorg betaalbaar en werk wachtlijsten weg.
- Heb aandacht voor de taalbarrière die heel wat jongeren ervaren.
- Zorg voor continuïteit in zorg bij de overgang naar meerderjarigheid.
- Start hulpverlening ook zonder adres.

Ondersteun **jonge nieuwkomers** met hulp op maat.

- Voorzie specifieke hulp die het hele gezin ondersteunt na gezinshereniging, al dan niet in combinatie met een woonst.
- Geef jongeren zonder wettig verblijf toegang tot noodopvang.

Maak **intersectorale samenwerking** tussen onderwijs, vrije tijd, VAPH, geestelijke gezondheidszorg, jeugdhulp, ... mogelijk. Stem beleid dat jongeren aanbelangt af tussen beleidsniveaus, beleidsdomeinen en over regio's heen.